

Kansalaisjärjestöjen
konfliktinehkäisyverkosto

TOIMINTASUUNNITELMA VUOSI 2011

Hyväksytty 7.3.2011 vuosikokouksessa

KATUn keskeisenä haasteena on edistää tasa-arvoista vuoropuhelua Suomessa ja EU:ssa kriisinhallinnan toimijoiden kesken. Suomessa KATU voimistaa kansalaisyhteiskunnan ääntä turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä myös antamalla lausuntoja, osallistumalla siviilikriisinhallinnan neuvottelukunnan ja sen alaisen järjestöjaoston työhön ja muuhun edunvalvontatyöhön suhteessa päätöksentekoinstituutioihin.

KATU toimii eurooppalaisen kattojärjestönsä European Peacebuilding Liaison Office (EPLO) aktiivisena jäsenenä. Euroopan unioni antaa tunnustusta kansalaisyhteiskunnan toimijoille kriisinhallinnassa ja rahoittaa Civil Society Dialogue Network (CSDN) -toimintaa, jossa kansalaisjärjestöjen edustajat, tutkijat ja EU-instituutioiden edustajat keskustelevat monipuolisesti konfliktien ehkäisemisestä ja kriisialueiden tilanteesta. Euroopan ulko- ja turvallisuuspolitiikan syventyessä unioni tarvitsee yhä laajempaa hyväksyntää toiminnalleen.

3-vuotisstrategian mukaisesti KATU jatkaa vuonna 2011 inhimillisen turvallisuuden hanketta. Teema on keskeisenä viitekehystenä verkoston toteuttamassa päättäjille ja poliittisille vaikuttajille suunnattavassa turvallisuuspoliittisessa akatemiassa, jonka asiantuntijat edustavat KATUn keskeisiä yhteistyötahoja (luettelo yhteistyötahoista on julkaistu osoitteessa www.katunet.fi).

Naisten osallistumisoikeuksien lisäämistä tuetaan niin konfliktien ennaltaehkäisyssä kuin kaikessa rauhantyyössä. Tätä painotetaan sekä KATUn omissa hankkeissa että tekemällä tiivistä yhteistyötä Suomen 1325-verkoston kanssa. KATU on edelleen mukana ulkoasiainministeriön koordinoiman YKn päätöslauselma 1325:n seurantaryhmässä.

Yhteistyötä mediaa edustavien järjestöjen kanssa jatketaan, jotta inhimillisen turvallisuuden käsite ja turvallisuuspoliittinen keskustelu avautuu laajalle yleisölle. Kaiken turvallisuuspoliittisen toiminnan ja ajattelun keskipisteenä on oltava ihminen ja hänen tarpeensa. Turvallisuuspolitiikan tulee perustua konfliktien ennaltaehkäisyyn ja kriisien hallitsemiseen siviilivoimin. Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan toimeenpano ei saa johtaa sotilaallisen kriisinhallinnan toimijoiden ylivaltaan.

Toimintavuonna 2011 KATU vahvistaa edelleen järjestöverkostoaan. Vuoden 2011 aikana KATUn talousjaosto tekee selvityksen KATUn toiminta- ja talousrakenteesta ja tuo muutos- ja parannustarpeista esityksen ohjausryhmän päätettäväksi syksyn 2011 aikana.

KATUN TOIMINNAN PÄÄALUEET

1. KANSALAI SJÄRJESTÖJEN SIVIILIKRIISINHALLINNAN KOORDINAATIO

KATU ymmärtää siviilikriisinhallinnan myös konfliktien ehkäisyksi, jossa siviilivoimin pyritään hallitsemaan konfliktia, estämään sen laajentumisen ja jälleenrakentamaan konfliktialuetta tavalla, joka edesauttaa pysyvän rauhan ja kestävä n kehityksen aikaansaamista. KATU edistää siviilikriisinhallinnan käyttöä kriisinhallinnan ensisijaisena välineenä ja korostaa kansalaisyhteiskunnan roolia tässä toiminnassa.

Vuonna 2011 KATU keskittyy seuraavaan siviilikriisinhallinnan alalla:

- Vuoden aikana vaikutetaan EPLOn kautta kehitykseen Euroopan unionin siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan koordinaation ja yhteistyön alueella. ”Kokonaisvaltainen kriisinhallinta” ei kuitenkaan saa merkitä siviilikriisinhallinnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan toisiinsa sulauttamista.
- EU-tasolla toimitaan siten, että kansalaisyhteiskunnan edustajien kriisinhallintakoulutuksen mahdollisuuksia lisätään ja heidän määräänsä EU-operaatioissa kasvatetaan poliittisen ja turvallisuusasioiden komitean (PSC) vuoden 2006 suositusten mukaisesti. Operaatioiden inhimillistä turvallisuutta edistävää vaikutusta tulee seurata ja arvioida aiempaa tehokkaammin EPLOn koordinoimassa yhteistyössä.
- Suomessa KATU vaikuttaa aktiivisesti kansallisen siviilikriisinhallintastrategian uusimistyöhön.
- Koulutuksessa jatketaan yhteistyötä Kuopion kriisinhallintakeskuksen CMC:n kanssa. Keväällä 2011 järjestetään tutustumismatka Kuopioon ja syksyllä korkeatasoinen siviilikriisinhallintaseminaari yhteistyössä CMC:n kanssa.
- Toimintavuoden aikana järjestetään turvallisuuspoliittinen akatemia päättäjille, järjestöjen edustajille ja poliittisille vaikuttajille viikonloppukoulutuksena pääkaupunkiseudulla. Koulutuksessa pyritään yhteistyöhön Kokonaisvaltaisen Kriisinhallinnan Osaamiskeskuksen (Kuopion CMC ja Fincent) kanssa. Kouluttajiksi valitaan suomalaisten ja eurooppalaisten kansalaisjärjestöjen ja valtionhallinnon asiantuntijoita. Koulutuksen teemoja ovat mm. konfliktiherkkyys, konfliktien ennalta ehkäisy, rauhanrakentaminen, nopea toipuminen, humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö konfliktiherkillä alueilla, rauhan välittäminen ja kokonaisvaltainen kriisinhallinta. Inhimillinen turvallisuus muodostaa akatemialle teoreettisen viitekehyksen.
- Vuoden 2011 aikana järjestetään konfliktinehkäisykoulutusta kaikille kiinnostuneille yhteistyötahoille.

2. PIENASETOIMINTA

Toiminta kansainvälisen asekaupan valvonnan tehostamiseksi on oleellinen osa konfliktinehkäisytyötä. Maailmassa arvioidaan olevan noin 600 miljoonaa pienasetta. Aseellinen väkivalta, ihmisoikeusloukkaukset, sota ja köyhyys ovat monilla alueilla kietoutuneet toisiinsa.

Aseellisesta väkivallasta kärsivät eniten siviilit. Aseet eivät pelkästään tapa ja vammauta miljoonia ihmisiä, vaan lisäävät koko yhteiskunnan turvattomuutta. Pakolaisuus, siviileihin kohdistuvat terroriteot ja lapsisotilaiden käyttö ovat ilmeisimpiä esimerkkejä vastuuttoman asekaupan seurauksista.

Vuonna 2011 KATU keskittyy seuraavaan pienasekysymyksissä:

- IANSAn ja Control Arms -kampanjan puitteissa KATU edistää yhteistyössä kumppanijärjestöjen kanssa kansainvälistä ATT-prosessia, jonka tavoitteena on luoda yhteisiä sitovia sääntöjä kansainväliselle asekaupalle.
- KATU osallistuu vuosittaiseen COARMin, EU:n puheenjohtajamaan ja kampanjajärjestöjen yhteisseminaariin ja -kokoukseen Brysselissä syksyllä 2011.
- KATU seuraa YKn pienaseprosessia (UN program of Action) ja tiedottaa suomalaisille järjestöille sen puitteissa tapahtuvasta toiminnasta.
- EUn asevientisäännösten (Code of conduct on Arms Exports) toimivuutta KATU seuraa osallistuen eurooppalaisten järjestöjen (mm. ENAAT) työhön EU-säännösten edelleen kehittämiseksi.
- Toimintavuonna KATUn pienaseyöryhmään innostetaan osallistumaan tutkijoita ja uusia järjestöjä.

3. INHIMILLISEN TURVALLISUUDEN PROJEKTI

KATU aloitti vuonna 2007 inhimillisen turvallisuuden projektin. Vuodelle 2010 KATU sai kehitysviestintä- ja kasvatustukea inhimillisen turvallisuuden tiedotuskampanjaan ulkoasiainministeriöstä. Jatkohakemuksen vuodelle 2011 ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöyksikkö hylkäsi.

Toimintavuonna 2011 KATU keskittyy teeman puitteissa seuraavaan:

- KATU vaikuttaa eurooppalaisissa verkostoissaan siten, että Euroopan unionin alueella inhimillinen turvallisuus tulee tavoitteena tunnetummaksi. Tässä yhteistyö EPLOn kanssa on ensiarvoisessa asemassa.
- Opiskelijoille ja päättäjille järjestetään inhimillisestä turvallisuudesta studia generalia -sarja yhteistyössä suurimpien yliopistojen kansainvälisen- tai maailmanpolitiikan laitosten kanssa, mikäli tähän saadaan projektirahoitus.
- Suomalaisille toimittajille KATU järjestää yksipäiväisen seminaarin inhimillisestä turvallisuudesta.
- Inhimillisen turvallisuuden tavoitteita käsitellään myös KATUn päättäjille suuntaamassa turvallisuuspoliittisessa akatemiassa.

4. KEHITYS JA TURVALLISUUS

Kehitys ja turvallisuus liittyvät toisiinsa. Aseelliset konfliktit lisäävät ihmisten turvattomuutta ja estävät kehitystä; investoinnit asevarusteluun ovat monissa hauraissa valtioissa isompia kuin investoinnit terveydenhuoltoon ja koulutukseen yhteensä. Kehitysyhteistyö on yksi suurimpia välineitä konfliktien ehkäisemiseen. Kehityspolitiikassa tuleekin aiempaa enemmän tarkastella avun ohjaamista konfliktien estämiseen kestäväen kehityksen ja inhimillisen turvallisuuden takaamiseksi.

Vuonna 2011 KATU keskittyy seuraavaan:

- Verkoston yhteistyöjärjestöjä pyritään innostamaan aktiiviseen keskusteluun ja toimintaan kehityksen, konfliktien ja turvallisuuden välisestä vuorovaikutuksesta.
- Yhteistyötahojen kanssa järjestetään kehitysrahoituksen seminaari, jossa keskustellaan myös johdonmukaisuudesta ulkopoliitikassa mukaan lukien kriisinhallinnan ja ulkopoliitiikan tavoitteet.

- KATU jatkaa yhdessä Kehys ry:n kanssa turvallisuuden ja kehityksen problematiikan avaamista yhteisessä työryhmässä ja tekee vaikuttamistyötä Suomessa tarpeen mukaan päätöksentekijöiden keskuudessa.
- KATUn edustus ulkoasiainministeriön järjestämissä kehitys- ja turvallisuus -tapaamisissa varmistetaan.

5. GENDER JA RAUHANRAKENTAMINEN

Väkivaltaiset konfliktit vaikuttavat sosiaalisesti rakentuneisiin sukupuoliin eri tavoin ja kulttuurisidonnaisesti. Gender-näkökulma on syytä valtavirtaistaa kaikessa rauhanrakemis- ja siviilikriisinhallintatyössä jo suunnitteluvaiheesta alkaen.

KATUn edustaja osallistuu aktiivisesti ulkoasiainministeriön koordinoiman 1325-seurantatyöryhmän työhön. Toimintavuoden aikana työryhmä käynnistää kansallisen 1325-toimintaohjelman uusimistyön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman toimeenpanemiseksi.

KATU tarjoaa yhteistyössä 1325-verkoston kanssa työryhmälle ajatusta seminaarista, jossa käsiteltäisiin gender-näkökulman käytännön toteutumisen arviointia esimerkiksi yhden EU:n kriisinhallintaoperaation toteuttamisen eri vaiheissa suunnittelusta toteutukseen.

Suunnitteluvaiheen osalta tarkasteltaisiin sekä suunnittelijoiden koulutustaustoja että asetettujen arvojen ja tavoitteiden gender-ulottuvuutta. Toteutusvaiheen osalta arvioitaisiin samaten operaatioon osallistuneen henkilöstön saamaa gender-koulutusta sekä asetettujen arvojen/tavoitteiden toteutumista niin operaation sisällä kuin sen toiminnassa kriisialueella.

6. KONFLIKTINEHKÄISYPROJEKTI

KATU tukee kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisytyötä konfliktialueilla. Vuonna 2006 käynnistyi kaksivuotiseksi aiottu konfliktinehkäisyprojekti Itä-Timorissa. Itä-Timorin levottomuuksien vuoksi projekti viivästyi ja se saatiin KATUn osalta päätökseen syksyllä 2009.

Vuonna 2011 KATU:

- Pyrkii käynnistämään konfliktinehkäisyn ja inhimillisen turvallisuuden projektin esimerkiksi Kaukasuksella tai Keski-Aasiassa. Projektirahoitus haetaan ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroista.
- Projekti suunnitellaan ja toteutetaan inhimillisen turvallisuuden periaatteita noudattaen ja Human Security Programme Phases -työvälinettä hyödyntäen. Työkalussa on kolme vaihetta: I analyysi, kartoitus ja suunnittelu; II toteutus ja III vaikutusten arviointi. Ensimmäisen vaiheen aikana tulee mm. kartoittaa ongelmien perimmäiset syyt ja laatia lyhyen-, keskipitkän- ja pitkänaikavälin strategiat. Toteutusvaiheessa on olennaista integroida paikalliset toimijat mukaan ja arvioinnissa on tärkeää pohtia sekä hyötyjä että haittoja ja mitata myös projektin vakautta ja pysyviä vaikutuksia.
- Projektia valmistelee KATUn hanketyöryhmä.

7. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

KATU on European Peacebuilding Liaison Officen (EPLO) ja European Network for Civil Peace Services (EN.CPS) -verkoston jäsen, International Action Network on Small Armsin (IANSA) jäsen, Nonviolent Peaceforcen kannattajajäsen sekä mukana European Platform for Conflict Prevention -verkostossa ja Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict -hankkeessa.

Vuonna 2011:

- Aktivoidaan osallistumista EPLOn työryhmiin ja Civil Society Dialogue Network - tapahtumiin.
- Osallistutaan EU-puheenjohtajuuksien ja EU-instituutioiden järjestämiin siviilikriisinhallintaan ja konfliktinehkäisyyn liittyviin kokouksiin.
- KATU osallistuu eurooppalaisten kattojärjestöjen vuosikokouksiin ja muihin edunvalvontakokouksiin käytettävissä olevien resurssien mukaan.
- KATU välittää yhteistyötahoilleen kansainvälisten yhteistyöjärjestöjensä sekä YK:n tiedotteita.

8. KOULUTUS JA SEMINAARIT

KATU on järjestänyt konfliktinehkäisyn perus- ja syventävää koulutusta vuodesta 2003 alkaen. Kurssien tavoitteena on antaa johdanto konfliktinehkäisyn ja siviilikriisinhallintaan, peruskäsitteisiin ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksiin toimia konfliktialueilla.

Toimintavuonna uudeksi koulutettavien ryhmäksi otetaan päättäjät virkakoneistoissa ja poliittisissa sekä muissa järjestöissä.

Kurssien kohderyhmänä ovat edelleen myös kansalaisjärjestöjen konfliktialueilla jo työskentelevät ja konfliktialueille lähdössä olevat työntekijät. Myös ministeriöiden virkamiehet ovat osallistuneet vuosien mittaan aktiivisesti koulutustilaisuuksiin.

Vuonna 2011 KATU järjestää seuraavaa konfliktinehkäisykoulutusta:

- Konfliktinehkäisyn kurssi kaikille kiinnostuneille yhteistyötahoille.
- Päätöksentekijöille suunnattava turvallisuuspoliittinen akatemia, jonka teorettisena viitekehys on inhimillinen turvallisuus
- Konfliktinehkäisyn syventävä kurssi aiemmin peruskurssille osallistuneille resurssien mukaan.
- Inhimillisen turvallisuuden koulutusta jatketaan journalisteille joko seminaarin ja/tai kurssin muodossa resursseista riippuen.

9. TIEDOTUS JA MATERIAALITUOTANTO

KATUn kotisivuille tehdään uudistus kevään 2011 aikana. Sivuja kehitetään informatiivisempaan suuntaan ja vastaamaan entistä paremmin kasvaneeseen mielenkiintoon konfliktinehkäisyä ja siviilikriisinhallintaa kohtaan. Ajankohtaismaterialin tarjontaa kotisivuilla lisätään merkittävästi. Etusivulle kehitetään yhteistyötahojen bloggaajille tarjottava palsta. KATUn tiedotusta sosiaalisessa mediassa lisätään.

KATU tiedottaa mahdollisuuksien mukaan kansalaisjärjestöjen ja -verkostojen toiminnasta ja kannanotoista päätöksentekijöille, erityisesti siviiliriisinhallinnan neuvottelukunnan ja sen

järjestöjaoksen kautta. KATUn sähköinen uutiskirje (KATU-uutiset) lähetetään tilaajille vähintään kerran kuukaudessa.

10. HALLINTO JA TALOUS

Toimintavuoden aikana toimistoon tarvitaan toinen työntekijä, jotta KATU pystyy palvelemaan kaikkia yhteistyötahojaan paremmin ja järjestämään päättäjille suunnatun turvallisuuspoliittisen akatemian. Henkilöresursseja ja rahaa pitää pystyä allokoimaan myös koulutukseen ja koulutusmateriaalin tuotantoon.

Ilman projektirahoitusta KATU ei pysty järjestämään eripuolilla Suomen toteutettavaa studia generalia -sarjaa. Ulkopuolista rahoitusta tarvitaan myös esimerkiksi EU:n kriisinhallintaoperaatioiden arviointiin tai seurantatutkimuksen tekemiseen yhteistyössä EPLOn kanssa siviilikriisinhallintaoperaatioiden ja -koulutuksen etenemisestä sekä kansalaisyhteiskunnan näkemysten toteutumisesta Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

KATUn toimintaa ohjaa 10-henkinen ohjausryhmä, joka valitaan KATUn vuosikokouksessa. Ohjausryhmässä on 10-12 jäsentä tai varajäsentä mukaan lukien puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. KATUn toiminnasta on laadittu hallinto- ja taloussääntö.